

KIRJALLINEN KYSYMYS 568/2013 vp

Toimenpiteet saamen kielen elvyttämiseksi

Eduskunnan puhemiehelle

Toimenpideohjelma saamen kielen elvyttämiseksi julkaistiin 2.3.2012. Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman työryhmän tehtävänä oli arvioida saamen kielten tilannetta ja sen parantamiseksi tehtyjä toimenpiteitä kaikkien kolmen Suomessa puhutun saamen kielen osalta sekä arviointiin perustuen laatia ehdotus kokonaisvaltaiseksi ja pitkäjänteiseksi saamen kielen elvyttämishjelmaksi.

Työryhmän näkemyksen mukaan saamen kielen elpyminen edellyttää, että tehokkaaksi kielenelvyttämistoimeksi osoittautunut kielipe-sätoiminta vakiintuu ja laajenee sekä päivähoi-toa on tarjolla lain edellyttämällä tavalla; saamen kielen opetusta kehitetään koko maassa ja etäyhteyksiä hyödyntävä saamen kielen opetusta tukeva järjestelmä otetaan käyttöön; koulutusjär-jestelmä tuottaa nykyistä enemmän ja monipuoli-semmin saamen kieltä osaavia eri alojen ammat-ilaisia toimimaan erityisesti opetus- ja asiakas-palvelutehtävissä; koltansaamen kielen elvyttä-miseksi toteutetaan erityistoimenpiteitä, jotta kielen käyttö ja opiskelu lisääntyy; saamen kieli-laki toteutuu täysimääräisesti saamelaiden koti-seutualueella ja viranomaiset edistävät saamen

kielen käyttöä aktiivisesti; saamenkielisiä radio-, tv- ja internetsisältöjä lisätään huomattavasti; saamen kielen huoltoa, tallentamista ja tutkimus-ta kehitetään ja tutkimustulokset ja -aineistot ovat helposti hyödynnettävissä; saamelaistaiteen ja kulttuurin tukea lisätään ja saamen kieltä ja kulttuuria tukeva rajat ylittävä yhteistyö on va-kiintunut ja luo uusia vahvoja saamenkielisiä ympäristöjä. Työryhmä esittää valituille paino-pistealueille useita konkreettisia toimenpiteitä.

Ohjelma lähetettiin lausunnolle vuosi sitten vuonna 2012. Sen jälkeen ei tietääkseni ole ta-pahtunut mitään oleellista. Edes lausuntoyhteen-vetoa ei ole julkaistu opetus- ja kulttuuriministe-riön toimesta. Saamelaiskäräjät-lain mukaisia neuvotteluja ei ole käyty. Budjettiin ei ilmeisesti ole varattu toimenpiteiden edellyttämiä varoja.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjär-jestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä hallitus aikoo tehdä saamen kielen elvyttämiseksi laaditussa toimenpideoh-jelmassa esitettyjen toimenpiteitten to-teuttamiseksi?

Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 2013

Astrid Thors /r

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Astrid Thorsin /r näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 568/2013 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä saamen kielen elvyttämiseksi laaditussa toimenpideohjelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamiseksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtioneuvoston selonteossa Suomen ihmisoi-keuspolitiikasta vuonna 2009 hallitus asetti tavoitteeksi saamen kielen elvyttämisohjelman laatimisen. Saamen kielen elvyttämisohjelman laatiminen ja sen toimenpiteiden toteuttaminen sisältyvät myös Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti 24.9.2010 laajapohjaisen työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin ohjelmaehdotuksen valmisteleminen. Työryhmä arvioi saamen kielten tilannetta ja sen parantamiseksi tehtyjä toimenpiteitä kaikkien kolmen Suomessa puhutun saamen kielen osalta ja laati toimeksiantonsa mukaisesti ehdotuksen kokonaisvaltaiseksi ja pitkäjänteiseksi saamen kielen elvyttämisohjelmaksi. Työryhmän ehdotus lähetettiin laajalle lausuntokierrokselle kesäl-
lä 2012. Lausunnonantajat katsoivat yleisesti, että työryhmä on onnistunut kartoittamaan kes-

keiset ongelmat ja esittää selkeitä keinoja niiden ratkaisemiseksi. Esitettyjä tavoitteita saamen kielen elvyttämiseksi pidettiin enimmäkseen oikeasuuntaisina ja tarkoituksenmukaisina. Työryhmän esittämän toimenpideohjelman puutteena pidettiin sitä, ettei työryhmä ollut priorisoinut toimenpide-ehdotuksia ja asettanut niitä kiireellisyysjärjestykseen, eikä kaikissa ehdotuksissa ollut arvioitu niiden toteuttamisesta aiheutuvia kustannuksia. Lausunnonantajat tekivät lisäksi lukuisia ehdotuksia ja kannanottoja työryhmän esittämiin toimenpide-ehdotuksiin. Lausunnonantajien ehdotusten toteuttamiskelpoisuuden arviointi ja ehdotusten taloudellisten vaikutusten arviointi on vaatinut jatkotyötä usealla eri hallinnonalalla.

Hallitus käsitteli joulukuussa 2012 iltakoulus-
saan saamelaisiin liittyvien hankkeiden jatkovalmistelua. Iltakoulun linjauksen mukaan saamen kielen elvyttämisohjelman valmistelu jatkuu hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti. Lopullista saamen kielen elvyttämisohjelmaa valmistellaan edelleen ja koska ohjelma koskee useita ministeriöitä ja eri hallinnonaloja, on ohjelmasta tarkoituksenmukaista tehdä valtioneuvoston periaatepäätös. Valmistelu tehdään virkatyönä opetus- ja kulttuuriministeriössä yhteistyössä muiden ministeriöiden ja saamelaiskäräjien kanssa. Elvyttämisohjelmasta tullaan käymään saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaiset neuvottelut saamelaiskäräjien kanssa.

Helsingissä 2 päivänä heinäkuuta 2013

Opetusministeri Krista Kiuru

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 568/2013 rd undertecknat av riksdagsledamot Astrid Thors /sv:

Vad tänker regeringen göra för att genomföra de åtgärder som föreslagits i åtgärdsprogrammet för stimulans av det samiska språket?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I statsrådets redogörelse för Finlands människorättspolitik år 2009 ställde regeringen som mål att utarbeta ett stimulansprogram för det samiska språket. Att utarbeta ett stimulansprogram för samiskan och att genomföra programmets åtgärder, ingår också i programmet för Jyrki Katainens regering.

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte 24.9.2010 en arbetsgrupp på bred bas, vars uppgift var att bereda ett programförslag. Arbetsgruppen bedömde det samiska språkets situation och de åtgärder som vidtagits för att förbättra situationen för samtliga tre samiska språk som talas i Finland, och utarbetade i enlighet med sin uppgift ett övergripande och långsiktigt stimulansprogram för samiskan. Arbetsgruppens förslag sändes på en omfattande remiss sommaren 2012. Remissinstanserna ansåg allmänt att arbetsgruppen lyckats med att kartlägga de centra-

la problemen och att den föreslår tydliga metoder för att lösa dem. Man ansåg att de mål som föreslås för att stimulera samiskan för det mesta var i rätt riktning och ändamålsenliga. En brist i arbetsgruppens åtgärdsprogram ansågs vara att åtgärdsförslagen inte prioriterats och ställts i skyndsamhetsordning, och att man inte i fråga om alla förslag uppskattat kostnaderna för att genomföra dem. Remissinstanserna gav dessutom talrika förslag om och tog ställning till arbetsgruppens åtgärdsförslag. En bedömning av möjligheterna att förverkliga remissinstansernas förslag och en uppskattning av förslagens ekonomiska verkningar har krävt ett fortsatt arbete inom flera olika förvaltningsområden.

Regeringen behandlade en fortsatt beredning av projekten angående samerna i sin aftonskola i december 2012. Enligt de linjer som drogs upp i aftonskolan fortsätter beredningen av stimulansprogrammet för det samiska språket i enlighet med målen i regeringsprogrammet. Man bereder fortfarande det slutliga stimulansprogrammet för det samiska språket och på grund av att programmet berör flera ministerier och olika förvaltningsområden är det ändamålsenligt att statsrådet fattar ett principbeslut om programmet. Beredningen görs som tjänstearbete i kultur- och undervisningsministeriet i samarbete med andra ministeriet och sametinget. Man kommer att förhandla om programmet med sametinget i enlighet med 9 § i sametingslagen.

Helsingfors den 2 juli 2013

Undervisningsminister Krista Kiuru